

INHOUDSTAFEL

COÖRDINATIE, EFFICIËNTIE EN EFFECTIVITEIT VAN HET POLITIEOPTREDEN BIJ ZICH VERPLAATSENDE VERDACHTEN		1
1. PROBLEEMSTELLING		1
2. ONDERZOEKEN MET EEN LINK NAAR ONDERHAVIG TOEZICHTSONDERZOEK		1
2.1. Thematisch onderzoek van het Vast Comité P naar de werking van ASTRID	-----	1
2.2. Toezichtsonderzoek van het Vast Comité P naar de coördinatie, efficiëntie en effectiviteit van het politieoptreden bij acute crisissituaties en zich verplaatsende daders	-----	1
2.3. Werkdossier van het Vast Comité P naar de huidige werking van het politiealarm	-----	2
2.4. Onderzoek door de AIG met betrekking tot interventiermijnen en soorten dispatchings	-----	2
2.5. Federale Politieraad – Verslag 10 jaar politiehervorming	-----	2
3. ONDERZOEKSVRAGEN EN -VERRICHTINGEN		3
4. ANALYSE		3
4.1. Contacten DGA/DAO	-----	3
4.2. Contacten coördinatieteam Pedagogisch Comité	-----	4
5. CONCLUSIES		6
6. AANBEVELINGEN		6
7. LIJST MET AFKORTINGEN		8

COÖRDINATIE, EFFICIËNTIE EN EFFECTIVITEIT VAN HET POLITIEOPTREDEN BIJ ZICH VERPLAATSENDE VERDACHTEN

1. PROBLEEMSTELLING

1. Het Vast Comité P is permanent deze problematiek, die tweërlei is - enerzijds (1) de leiding op het terrein bij het volgen/achtervolgen/intercepteren van zich verplaatsende daders en anderzijds (2) het ontbreken hierbij van tactische procedures -, blijven opvolgen en/of onderzoeken en blijven bijdragen tot een oplossing ervan. Het Vast Comité P voerde zelf enkele onderzoeken ter zake (zie *infra* punten 2.1. tot 2.3.) of volgde via andere bronnen deze problematiek nauwgezet op (zie o.a. *infra* punten 2.4. en 2.5.).

2. Naar aanleiding van enkele incidenten en eerdere onderzoeken rees immers meer en meer de vraag in welke mate de geïntegreerde politie voldoende georganiseerd blijkt om op een efficiënte en effectieve wijze te coördineren in crisissituaties en verdachten te intercepteren wanneer deze zich verplaatsen, al dan niet over bepaalde territoriale grenzen heen.

2. ONDERZOEKEN MET EEN LINK NAAR ONDERHAVIG TOEZICHTSONDERZOEK

2.1. THEMATISCH ONDERZOEK VAN HET VAST COMITÉ P NAAR DE WERKING VAN ASTRID

3. In het laatste verslag van de Dienst Enquêtes P met betrekking tot de functionering ASTRID 2008-2009 wordt gesteld: *“In tegenstelling tot eerdere principes van een operationele leiding op lokaal vlak en een vooral ondersteunende rol voor de CIC’s, komt nu stilaan de behoefte van de lokale chefs naar boven om de CIC’s toch een meer sturende en directieve rol te geven in bepaalde situaties (bijvoorbeeld zolang geen officier van gerechtelijke politie (OGP) of een officier van bestuurlijke politie (OBP) op het terrein is, wat meer en meer het geval is). Dergelijke mentaliteitswijziging en omschakeling zouden uiteraard duidelijk moeten vastgelegd worden in nationale of provinciale afspraken en dit rekening houdend met artikel 7 van de Wet op het politieambt (WPA). In datzelfde kader is nu ook nog steeds niet duidelijk wie nu de leiding neemt van een ‘niet aangekondigde gebeurtenis in beweging’ (bijvoorbeeld een achtervolging) en welke tactische procedés hierbij van toepassing zijn, voor zover die al bestaan.”*

2.2. TOEZICHTSONDERZOEK VAN HET VAST COMITÉ P NAAR DE COÖRDINATIE, EFFICIËNTIE EN EFFECTIVITEIT VAN HET POLITIEOPTREDEN BIJ ACUTE CRISISSITUATIES EN ZICH VERPLAATSENDE DADERS

4. De conclusie van het verslag naar aanleiding van dit onderzoek luidde: *“Twaalf jaar na de politiehervorming en zeven jaar na de omzendbrief politiealarm is de geïntegreerde politie nog steeds niet in staat het hoofd te bieden aan de problematiek van de interceptie van zich verplaatsende daders. Dit is in hoofdzaak te wijten aan 1) het uitblijven van richtlijnen inzake leiding en coördinatie en 2) het gebrek aan uniforme tactische procedés bij dergelijke gebeurtenissen.”*

5. Naar aanleiding van bovenvermeld onderzoek raadde het Vast Comité P de federale politie aan, in samenwerking met de Vaste Commissie van de Lokale Politie, de nodige initiatieven te nemen om ten spoedigste te trachten een werkbaar kader te ontwikkelen op het vlak van de leiding van de operaties.

6. Een eerste initiatief hiertoe werd opgenomen in het Nationaal Veiligheidsplan 2012-2015, *“Coördinatie bij crisissituaties”*: *“Naar aanleiding van enkele incidenten is gebleken dat de politie niet altijd en overal voldoende georganiseerd is om op een effectieve en efficiënte wijze de coördinatie van crisissituaties te organiseren, in het bijzonder wanneer verdachten zich over bepaalde territoriale grenzen heen verplaatsen (respectievelijk zone-, arrondissements- of provincieoverschrijdend). Als gevolg hiervan beveelt het Vast Comité P aan, op het vlak van de leiding van de operaties, dat de federale politie in samenwerking met de Vaste Commissie van de lokale politie, de nodige initiatieven neemt om, al of niet binnen het lopende project ‘CIC, doeltreffendheid van de operaties’, ten spoedigste een werkbaar kader te ontwikkelen om hierover duidelijkheid te verschaffen. Ook de leiding bij het afkondigen van het nationale politiealarm verdient hierbij de nodige aandacht. Daarnaast zal de politie, onder de regie van de bestuurlijke overheden, actief meewerken aan de afstemming en de synergie op het vlak van de nood- en interventieplanning (vb. de voorbereiding, de opleiding, ...)”*.

2.3. WERKDOSSIER VAN HET VAST COMITÉ P NAAR DE HUIDIGE WERKING VAN HET POLITIEALARM

7. De conclusies van dit werkdossier waren grotendeels gelijklopend met de conclusies van het toezichtsonderzoek vermeld *supra* in punt 2.2.

8. Huidig toezichtsonderzoek moest dan ook worden gezien als een verlengstuk van het werkdossier *politiealarm* en het toezichtsonderzoek *naar de coördinatie, efficiëntie en effectiviteit van het politieoptreden bij acute crisissituaties en zich verplaatsende daders* (zie *supra* 2.2.).

2.4. ONDERZOEK DOOR DE AIG MET BETREKKING TOT INTERVENTIETERMIJNEN EN SOORTEN DISPATCHINGS

9. In haar verslag met betrekking tot dit onderzoek stelt de AIG volgende verbeteropportunities voor:

- 1) de operationele leiding en coördinatie dienen permanent (ook buiten de gewone diensturen) op een vlotte (snelle) wijze en op een voldoende hoog niveau georganiseerd te worden;
- 2) in geval van niet-geplande supralokale gebeurtenissen zou het CIC tijdelijk de operationele leiding moeten nemen.

2.5. FEDERALE POLITIERAAD – VERSLAG 10 JAAR POLITIEHERVORMING

10. Ook de Federale Politieraad verwijst, in zijn verslag met betrekking tot de evaluatie van 10 jaar politiehervorming, naar deze problematiek en stelt: *“Er moet worden verduidelijkt wie welke rol en verantwoordelijkheid heeft bij niet geplande of voorziene zoneoverschrijdende gebeurtenissen zoals achtervolgingen over langere afstanden en men kan hier niet voorbijgaan aan de rol van de Dirco”*.

11. Tegelijkertijd verwijst hetzelfde verslag naar de rol die de CIC's op dit vlak op zich zouden kunnen nemen en wordt gesteld dat de CIC's zich, naast hun interdisciplinaire call-takingfunctie, zouden kunnen toespitsen op de federale dispatching (WPR, SPC, ...) en de supradispatching zoals onder andere bij zoneoverschrijdende achtereenvolgingen.

3. ONDERZOEKSVRAGEN EN -VERRICHTINGEN

12. Er werd door het Vast Comité P gevraagd een opvolging uit te voeren van de werkzaamheden zowel van de werkgroep DGA/DAO "*Beheer van niet-geplande dynamische gebeurtenissen*" als van het Pedagogisch Comité voor geweldbeheersing met betrekking tot het uitschrijven van tactische procedés bij dergelijke gebeurtenissen.

13. Diverse contacten met DGA/DAO als leidinggevende van de werkgroep "*Beheer van niet-geplande dynamische gebeurtenissen*". (De conclusies van het toezichtsonderzoek van het Vast Comité P naar de coördinatie, efficiëntie en effectiviteit van het politieoptreden bij acute crisissituaties en zich verplaatsende daders hebben geleid tot enerzijds het opnemen van dit onderwerp in het NVP 2012-2015 en anderzijds tot de oprichting van de werkgroep "beheer van niet-aangekondigde dynamische gebeurtenissen").

14. Diverse contacten met het coördinatieteam van het Pedagogisch Comité voor geweldbeheersing.

4. ANALYSE

4.1. CONTACTEN DGA/DAO

15. De besluiten van de werkgroep "*Beheer van niet-geplande dynamische gebeurtenissen*" werden op 31 augustus 2012 voorgesteld aan het DirCom+¹. Er werd een akkoord bereikt en er werd bovendien beslist dat de resultaten van de werkgroep in een GPI of MFO dienden uit te monden.

16. Het resultaat van de werkgroep DAO "*Beheer van niet-geplande dynamische gebeurtenissen*" is de MFO-7, Ministeriële richtlijn betreffende *het beheer van dynamische niet-geplande gebeurtenissen waarbij een onmiddellijk en gecoördineerd supra-lokaal politieoptreden in werking wordt gesteld*. Het doel van deze tekst is het bepalen van principes en modaliteiten voor de operationele leiding en coördinatie van een supra-lokale niet-geplande en dynamische gebeurtenis die een onmiddellijk gecoördineerd optreden van een of meer korpsen van de geïntegreerde politie behoeft.

17. In de MFO-7 worden het doel, het wettelijk kader, de definities, de basisprincipes, het concept, de implementatie en de bijzondere gevallen (o.a. het politiealarm) van deze richtlijn omschreven.

¹ De DirCom+ is als volgt samengesteld: de commissaris-generaal, de directeurs-generaal van de federale politie en de VCLP.

18. De MFO-7 werd gefinaliseerd en goedgekeurd door het SAT Binnenlandse Zaken en het SAT Justitie. De MFO-7 ligt momenteel bij de minister van Binnenlandse Zaken ter ondertekening en zal nadien overgemaakt worden aan de minister van Justitie.

19. Met betrekking tot het politiealarm werd ook reeds een – voornamelijk operationeel – standpunt aangehaald in de MFO-7². Volgens onze respondent is het de bedoeling dat na de publicatie van de MFO-7 het politiealarm grondiger wordt aangepakt en er nadien zo nodig een aanvulling komt op de MFO-7. Het is volgens respondent vooral uit *strategisch* oogpunt dat het beter leek eerst de MFO te laten publiceren alvorens het politiealarm te bespreken en dit gezien het veelvoud van betrokken partijen.

4.2. CONTACTEN COÖRDINATIETEAM PEDAGOGISCH COMITÉ

20. Het Pedagogisch Comité voor geweldbeheersing bestaat uit een Strategisch Platform, het College van voorzitters van de Pedagogische Cellen en permanente of tijdelijke Pedagogische Cellen. De permanente Pedagogische Cellen werken aan de ontwikkeling van de materies van de vier pijlers van geweldbeheersing. Deze vier pijlers zijn:

- 1) de wetgeving, de deontologie en de psychosociale vaardigheden;
- 2) de fysieke vaardigheden dwang zonder vuurwapen;
- 3) de fysieke vaardigheden dwang met vuurwapen;
- 4) de politie-interventietactieken.

De tijdelijke Pedagogische Cellen zijn samengesteld om specifieke materies te ontwikkelen die geheel of gedeeltelijk verbonden zijn met het domein van geweldbeheersing.

21. Het Strategisch Platform heeft als opdracht de algemene strategie te bepalen ter verwezenlijking van de toepassing van de omzendbrief GPI 48³. Het Strategisch Platform bereidt de dossiers voor die een ministeriële beslissing vereisen en ontvangt de verslagen van de voorzitters en ondervoorzitters van de Pedagogische Cellen, ratificeert de realisaties en de voorgestelde beslissingen of geeft in voorkomend geval bijkomende opdrachten aan de Cellen.

22. De Pedagogische Cellen hebben als missie de inhoud van de opleidings- en trainingsprogramma's te ontwikkelen en de pedagogische ondersteuning te verzorgen die voor elkeen aangewend zal worden, en dit conform de door het Strategisch Platform vastgelegde strategische opties. Alle aan het Strategisch Platform voorgelegde realisaties worden in plenaire vergadering behandeld en worden als definitief aanzien na ratificatie door het Strategisch Platform.

23. De Cel Gevaarsituaties coördineert de werkzaamheden van de Pedagogische Cellen. De goedgekeurde realisaties hebben geen echt dwingend karakter maar enkel de door het Strategisch Platform goedgekeurde brochures, over een welbepaalde materie, mogen aangewend worden in de politiescholen voor dat specifieke onderdeel⁴. Het zijn dus eerder aanbevelingen en *good practices*. Volgens de directeur van de opleiding is het uitvaardigen van zeer strikte procedures onbegonnen werk. Enerzijds door de diversiteit aan middelen/materiaal en de grote autonomie qua invulling van de functionaliteiten/functies binnen de verschillende

² Zie punt 7.1. van de MFO-7.

³ Omzendbrief GPI 48 d.d. 17 maart 2006 betreffende de opleiding en training in geweldbeheersing voor de personeelsleden van het operationeel kader van de politiediensten.

⁴ GPI 48 art. 5.1. paragraaf 3.

entiteiten van de geïntegreerde politie (zowel de lokale politiezones als de federale diensten). Anderzijds vanuit een maatschappelijke tendens om eerder *kennis te delen* dan te *verplichten/reguleren*. De realisaties dienen dan ook vooral de algemene leidraad te bevatten en kwalitatief hoogstaand te zijn zodat het personeel intrinsiek overtuigd is van de procedure.

24. Bij zich verplaatsende verdachten (met voertuig) kan de politie geconfronteerd worden met de volgende potentiële interventies:

- 1) achtervolgen (de finaliteit hierbij is het stoppen van het voertuig);
- 2) narijden (de finaliteit hierbij is de observatie);
- 3) interceperen van het voertuig.

Het achtervolgen wordt afgeraden en de voorkeur wordt gegeven aan het interceperen van het voertuig in de diepte door interceptiedispositieven.

25. Respondenten geven toe dat er voor geen enkele van bovenvermelde potentiële interventies specifieke politie-interventietechnieken en -tactieken werden uitgeschreven, en dit niettegenstaande de politiehervorming reeds 12 jaar achter de rug is. Voorlopig zijn er enkel wat praktische tips, met betrekking tot het narijden, opgenomen in het handboek “*Controle in en om voertuigen*” dat ontwikkeld werd in 2007. Dit is volgens hen te wijten aan het feit dat er in de beginjaren na de hervorming veel tijd gespendeerd werd aan het harmoniseren van een gemeenschappelijke visie op geweldbeheersing en het bereiken van een consensus met betrekking tot de basisvaardigheden geweldbeheersing. Dit resulteerde in de omzendbrief GPI 48 d.d. 17 maart 2006. Nadien werd vooral reactief gewerkt en werden er andere prioriteiten gesteld.

26. In de Pedagogische Cel is één vertegenwoordiger per politieschool en campus voorzien. Deze vertegenwoordigers hebben elk hun niveau van specialisatie, motivatie en beschikbaarheid, wat volgens onze respondent kan leiden tot lange discussies en uitstel van beslissingen en realisaties. Ook het feit dat er geen uniformiteit inzake materiaal en middelen is in de politiezones en de diensten van de federale politie, kan volgens respondent leiden tot een vertraging in het ontwikkelingsproces.

27. Met betrekking tot de voorliggende thematiek maakte de Pedagogische Cel II (politie-interventietactieken) begin 2012 een *sneuvelttekst* met volgende items:

- 1) het wettelijk en regelgevend kader;
- 2) de beoordeling;
- 3) enkele definities;
- 4) de algemene principes bij het volgen en achtervolgen;
- 5) de algemene principes voor het interceptiedispositief;
- 6) het vuren naar rijdende voertuigen en vanuit rijdende voertuigen.

Er werd ook een onderscheid gemaakt tussen:

- a) een mobiel interceptiedispositief;
- b) een statisch interceptiedispositief;
- c) een controledispositief;
- d) een observatiedispositief.

28. Onze respondent laat in september 2013 weten dat het algemeen stramien voor het handboek dat wordt voorbereid zo goed als klaar is. Er dienen wel nog verscheidene aanpassingen te gebeuren en foto's en schema's toegevoegd te worden. Aangezien de besproken technieken niet alleen verband houden met geweldbeheersing maar ook met het rijgedrag en dus met de wegcode, zal het document onvermijdelijk moeten worden voorgelegd aan het Expertisecentrum Verkeer voor een meer doorgedreven analyse van dit aspect.

29. Op 4 maart 2014 meldt respondent dat de tekst werd afgewerkt en momenteel vertaald wordt. De tekst zou aan het Strategisch Platform voorgelegd worden in de periode april-mei 2014 en mogelijks nog geratificeerd worden vóór de zomerperiode 2014. De Franstalige versie van het handboek werd ons overgemaakt d.d. 4 maart 2014.

30. Op het vlak van de opleidingen en trainingen van de leden van het operationeel kader kunnen volgens onze respondent de volgende initiatieven worden overwogen:

- 1) een specifieke module (of aanpassing van een bestaande module) invoeren in de basisopleiding;
- 2) een deel van de voortgezette opleiding van de specialisten geweldbeheersing 2015 (+/- 2 uur) voorbehouden voor de voorstelling van de module van de basisopleiding;
- 3) voor (alle) leden van het operationeel kader een trainingssessie GPI 48 organiseren die aan deze kwestie is gewijd;
- 4) een module voortgezette opleiding (+/- 4 uur) opmaken en openstellen voor iedereen, zoals het geval is voor alle opleidingen inzake geweldbeheersing.

5. CONCLUSIES

31. Aangezien de problematiek steeds acuut is gebleken en actueel is gebleven, werd door het Vast Comité P tot op heden een actieve opvolging verzekerd. Dit vertaalde zich in eigen onderzoeken, het opvolgen van onderzoeken van andere diensten, het raadplegen van diverse bronnen maar vooral ook in het sensibiliseren van de partijen betrokken bij het oplossen van de problematiek.

32. De werkgroep "*Beheer van niet-geplande dynamische gebeurtenissen*" beëindigde haar werkzaamheden en een MFO ligt klaar ter ondertekening bij de ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie. Deze MFO zou een afdoende antwoord moeten bieden op het aspect *leiding* naar aanleiding van het volgen, het achtervolgen en het intercepteren van zich verplaatsende daders. Na publicatie zou ook het systeem politiealarm verder uitgewerkt worden.

33. Ook de Pedagogische Cel II zette haar werkzaamheden voort en zou nog voor de zomerperiode 2014 het handboek "*Volgen, achtervolgen en intercepteren van voertuigen*" klaar hebben. Er werden ook reeds voorstellen geformuleerd inzake opleiding en training van het operationeel personeel met betrekking tot deze (nieuwe) politie-interventietechnieken.

6. AANBEVELINGEN

34. Gezien de blijvende actualiteit van de problematiek (steeds meer achtervolgingen halen de media), de risico's die het personeel loopt bij het uitblijven van de technische en tactische procedures en de trage evolutie van het dossier, dient de commissaris-generaal van de federale politie verder toe te zien op:

- 1) een snelle afhandeling van de finale werkzaamheden van de Pedagogische Cel II;
- 2) het uitwerken van de nodige opleiding en training voor het operationeel personeel van deze nieuwe politie-interventietechnieken en -tactieken;
- 3) het uitschrijven en uitwerken van de politionele uitvoeringsmodaliteiten inzake het politiealarm op basis van de omzendbrief d.d. 7 april 2005 *inzake de afkondiging en de organisatie van het politiealarm van de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie*, de MFO-7 en de conclusies van onderhavig onderzoek.

7. LIJST MET AFKORTINGEN

AIG	Algemene Inspectie van de federale politie en van de lokale politie
CIC	Communicatie- en Informatiecentrum
DGA/DAO	Algemene directie bestuurlijke politie /Directie van de operaties inzake bestuurlijke politie
DIRCO	Directeur-Coördinator (van de federale politie)
GPI	Geïntegreerde Politie – Police Intégrée
MFO	Mission Fédérale - Federale Opdracht
NVP	Nationaal Veiligheidsplan
OBP	Officier van Bestuurlijke Politie
OGP	Officier van Gerechtelijke Politie
SAT	Technisch en Administratief Secretariaat
SPC	Spoorwegpolitie (federale politie)
VCLP	Vaste Commissie van de Lokale Politie
VCP	Vast Comité P
WPA	Wet op het Politieambt
WPR	Wegpolitie (federale politie)

